

BAJKE IN POVESTI O DEVETLETKI

Pingvinlandija
je kul!!!

V Pingvinlandiji imajo
otroci zelo radi brokoli,
cvetačo in vampe!!!

V Sloveniji imajo pa otroci
najraje devetletko!
Častna pingvinska! Tako je
in nič drugače. Kakopak!

Devetletka
je zakon.
Itak!

dr. Kristijan Musek Lešnik

*Problemov ne moremo reševati
z vzorci razmišljanja,
ki so pripeljali do njih.*

Albert Einstein

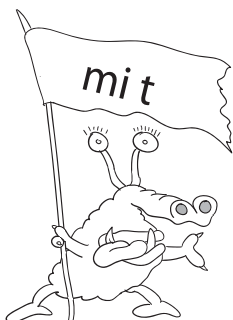

MITI, BAJKE, PRIPOVEDKE,
PRAVLJICE, IZMIŠLJOTINE
(PA ŠE KAKŠNA
ODKRITA LAŽ)
O DEVETLETKI

Devetletka
je überkul!!!

V Sloveniji imajo vsi otroci zelo radi
ljubljeno in veliko devetletko!!!

Mit št. 19:

Pa kaj, če naši šolarji znajo malo; važno je, da gre drugim (recimo ameriškim šolarjem) še slabše!

»Spomnimo, da so na začetku devetdesetih let ZDA, ki so vlagale v izobraževanje vsaj trikrat toliko kot Slovenija, v takratnih raziskavah znanja matematike in naravoslovja v sklopu IEA, zaostajale za Slovenijo. Po skoraj dveh desetletjih so v ZDA vlaganja še povečali in vlagajo še vedno veliko več kot Slovenija (kaže upoštevati tudi visok delež zasebnih sredstev) in na teh področjih po dognanjih raziskave PISA ne dosegajo Slovenije. Res pa so ZDA zdaj boljše v bralni pismenosti.« Dr. Darko Štrajn, Šolski razgledi, 2011.

Distorzija je v klasični psihološki literaturi en od najbolj nezrelih in patoloških obrambnih mehanizmov, ki sproža preoblikovane zaznave realnosti in zunanje stvarnosti ter preprečuje soočenje z neprijetnimi izkušnjami. V okviru sodobnih kognitivnih terapevtskih pristopov so distorzije razumljene kot pretirane in neracionalne misli, na primer pretirano posploševanje, mentalni filtri, prehitro zaključevanje.

Drobne distorzije in izkrivljena zaznavanja stvarnosti lahko opazamo v vsakdanjem življenju, ko opazamo zavračanje soočenja z neprijetnimi stvarmi in iskanje drobnih utehe v smislu: *»nič hudega, če mi gre slabo, samo da gre drugim še slabše.«*

- - -

Ko gre za različne primerjave na področju šolstva in znanja, se Združene države Amerike kot na pladnju ponujajo kot priročen kandidat za dokazovanje, da je današnja slovenska devetletka kljub nekaterim zdrsom dobra. ZDA so s stereotipi in predsodki o njihovem »slabem« javnem šolstvu tako primerna tarča, da je takrat, ko pride v javnost kakšen podatek o nepričakovano slabih rezultatih naših šolarjev, samo

vprašanje časa, kdo bo prvi zavriskal: »no ja, smo slabi, ampak hej, saj Američani so še slabši!« Tudi pri rezultatih raziskave PISA, ki so opozorili na podpopprečno bralno pismenost slovenskih osnovnošolcev, ni bilo treba dolgo čakati, da se je v strokovnem časopisu pojavila trditev iz uvoda tega poglavja.

Marsikatera trditev iz zgornje ocene o razlikah med dosežki slovenskih in ameriških šolarjev seveda drži. A najmanj toliko kot te, so zanimive tiste stvari, ki jih je avtor "pozabil" zapisati.

Kaj drži?

- *Drži, da so ameriški šolarji v začetku 90 let v raziskavah znanja matematike in naravoslovja v sklopu IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) zaostajali za Slovenskimi.*
- *Drži, da so v zadnjih dveh desetletjih američani veliko vlagali v izobraževanje.*
- *Drži, da danes američani po dognanjih raziskave PISA ne dosežajo Slovenije.*
- *Drži, da so ameriški šolarji danes boljši v bralni pismenosti.*

Česa avtor ni zapisal?

- *Da so ameriški šolarji v zadnjih dvajsetih letih v raziskavah znanja matematike in naravoslovja v sklopu IEA krepko prehiteli slovenske vrstnike (če je avtor že začel s to primerjavo in podatki izpred 20 let, bi bilo korektno, da opiše tudi današnje stanje, ne pa, da je ta pomemben podatek izpustil).*
- *Da ameriški vrstniki v PISI sicer ne dosežajo Slovenije, se pa razlika zmanjšuje (njihovi dosežki se vzpenjajo, dosežki naših šolarjev pa se z novo devetletko slabšajo).*
- *Da ameriški vrstniki od slovenskih niso zdaj boljši v bralni pismenosti, pač pa so bili tudi že prej krepko bolj uspešni.*

Za malo boljšo predstavo o tem, kako in koliko ameriški šolarji v resnici zaostajajo za slovenskimi vrstniki (če sploh), je treba nekatere podatke pogledati bolj podrobno.

Dr. Darko Štrajn začneja z raziskavami znanja matematike in naravoslovja v sklopu IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement). Dosežki obeh držav v teh raziskavah in primerjave med slovenskimi in ameriški učenci iz treh različnih vzorcev (*splošni ameriški ter zvezna država Massachusetts in zvezna država Minnesota,*

Tabela 30: 9-letniki, matematika, TIMSS 2007.

	povprečni dosežek
Massachusetts	572
Minnesota	554
ZDA	529
Slovenija	502

Tabela 31: 13-letniki, matematika, TIMSS 2007.

	povprečni dosežek
Massachusetts	547
Minnesota	532
ZDA	508
Slovenija - osemletka	501
Slovenija - devetletka	495

Tabela 32: 9-letniki, naravoslovje, TIMSS 2007.

	povprečni dosežek
Massachusetts	571
Minnesota	551
ZDA	539
Slovenija	518

Tabela 33: 13-letniki, naravoslovje, TIMSS 2007.

	povprečni dosežek
Massachusetts	556
Minnesota	539
ZDA	520
Slovenija - osemletka	538
Slovenija - devetletka	530

ki sta v raziskavi TIMSS sodelovali kot samostojna šolska sistema), so zanimive, zgovorne, predvsem pa močno drugačne, kot bi jih pričakovali ob prebiranju "strokovne" interpretacije z začetka poglavja.

Kako je pri matematiki? V znanju matematike slovenski mlajši in starejši šolarji krepko zaostajajo za vsemi skupinami ameriških vrstnikov (Tabela 30 in Tabela 31).

In kako je pri naravoslovju? V znanju naravoslovja, ki je že več let tradicionalno močno področje naših šolarjev, slovenski četrtošolci krepko zaostajajo za ameriški vrstniki (Tabela 32). Tudi naši osmošolci, ki so zadnje razrede opravili po novem devetletnem programu in učnih načrtih, zaostajajo za vrstniki iz dveh ameriških zveznih držav z uglednima šolskima sistemoma, nekoliko pa so res boljši od splošnega vzorca ameriških vrstnikov (Tabela 33).

Rezultati raziskave TIMSS, na katero se sklicuje dr. Darko Štrajn, ko piše o tem, kako naši šolarji znajo več matematike in naravoslovja od ameriških vrstnikov, torej kažejo popolnoma nasprotno podobo.

- - -

V zvezi z raziskavo PISA, v kateri naj bi se pokazal zaostanek ameriških šolarjev za našimi, so poleg samih dosežkov zanimivi tudi trendi znanja, razlike med dosežki naših šolarjev v raziskavi v različnih letih

Ti ne kažejo, da bi ob primerjavah med našimi in ameriški učenci lahko le samozadovojno mahali z zastavicami in vzklikali "kdor ne skače, ni Slovenec, hej, hej, hej". Opozarjajo namreč, da bi se bilo dobro tudi resno zamisliti: naši šolarji sicer znajo nekoliko več, vendar so trendi dosežkov neprijetni.

V znanju matematike slovenski šolarji (*tisti, ki so osnovno šolo opravili po programu devetletke*) res prekašajo ameriške vrstnike. Vendar so v zadnjih treh letih dosežki naših šolarjev nekoliko upadli, ameriških pa so se izboljšali, zato se je prednost naših šolarjev v zgolj treh letih več kot prepolovila (Tabela 34). Podobno velja tudi za znanje naravoslovja: dosežki naših šolarjev sicer še nekoliko presegajo dosežke vrstnikov iz ZDA, a se je v le treh letih prednost naših šolarjev močno skrčila (Tabela 35; *znanje ameriških šolarjev se izboljšuje, naših pa pada*).

Tabela 34: Po koncu osnovne šole, matematična pismenost, PISA 2006 in 2009.

	PISA 2006	PISA 2009	Trend
Slovenija	504	500	-4
	↕+30	↕+13	
ZDA	474	487	+13

Tabela 35: Po koncu osnovne šole, naravoslovna pismenost, PISA 2006 in 2009.

	PISA 2006	PISA 2009	Trend
Slovenija	519	512	-7
	↕+30	↕+10	
ZDA	489	502	+13

- - -

Predzadnji sklop primerjav med ameriški in slovenski šolarji predstavljajo rezultati v mednarodnih raziskavah bralne pismenosti. Tu dr. Darko Štrajn ugotavlja, da so ZDA zdaj boljše v bralni pismenosti. Resnica je drugačna: ZDA niso boljše zdaj, pač pa so vedno bile (*vsaj v vseh mednarodnih raziskavah v zadnjih 20 letih*). Drži pa, da se v zadnjih letih, s prenovno naše osnovne šole in z uvedbo devetletke, zaostanek naših šolarjev za ameriški vrstniki še povečuje.

V letu 1991 so naši devetletniki v bralni pismenosti krepko zaostajali za ameriški vrstniki, štirinajstletniki pa so bili skoraj izenačeni (Tabela

Tabela 36: Dosežki v Reading Literacy Study, 1991.

	9-letniki	14-letniki
Slovenija	498	532
ZDA	547	535

Tabela 37: Dosežki v PIRLS 2006 (devetletniki).

	povprečni dosežek
Slovenija - 3. razred osemletke	521
Slovenija - 4. razred devetletke	523
ZDA	540

Tabela 38: Dosežki v PISA 2009 (petnajstletniki).

	povprečni dosežek
Slovenija - osemletka	485
Slovenija - devetletka	481
ZDA	500

36). Po petnajstih letih so v raziskavi PIRLS 2006 naši devetletniki še vedno krepko zaostajali za ameriški (Tabela 37). Še bolj pa skrbi, da so v raziskavi PISA 2009 slovenski petnajstletniki, ki so že imeli za sabo vso devetletko, krepko zaostali za ameriški vrstniki, s katerimi so bili približno dvajset let nazaj skoraj poravnani (Tabela 38).

Prepričanje, da v ZDA kljub povišanim vlaganjem v šolstvo ne dosegajo ravni znanja slovenskih učencev, ni utemeljeno. Raziskava TIMSS namreč opozarja,

da ameriški osnovnošolci po znanju matematike in naravoslovja še vedno prekašajo slovenske vrstnike. Raziskava PISA pa opozarja, da slovenski šolarji po končani osnovni šoli sicer znajo nekoliko več, a se njihova prednost hitro zmanjšuje. Opozorila, da povečana vlaganja v izobraževanje v ameriki ne rojevajo sadov, so lahko hudo zavajajoča. Zdi se ravno nasprotno: da tako dosežki ameriških kot slovenskih šolarjev potrjujejo, da se posegi v šolski prostor in sistem poznajo na dosežkih šolarjev. Nadpovprečni rezultati v raziskavi TIMSS in napredek v raziskavi PISA so verjetno povezani s povečanimi vlaganji, padec dosežkov slovenskih šolarjev pa tudi sovпада z uvedbo novega devetletnega programa osnovne šole.

- - -

Predstava o odlični slovenski šoli, po kateri se lahko zgledujejo Američani, če želijo izboljšati svoje "slabe" šole je mit, ki ga rezultati devetletke ne potrjujejo!

Če pristanemo na stereotipe in predsodke o manj kakovostnih ameriških šolah, se moramo resno vprašati: kakšen pa je potem šele naš šolski

sistem. Odgovor na to vprašanje morda ponuja še ena primerjava med dosežki ameriških in slovenskih šolarjev, ki je dr. Darko Štrajn v svoji oceni (*le zakaj*) ni omenil. Raziskava PISA je opozorila, da naši šolarji po bralni pismenosti zaostajajo za ameriški vrstniki. A ta zaostanek sam po sebi ne bi bil tako katastrofalen, če ne bi bilo zelo globokega brezna na področju kritičnega razmišljanja in presojanja. Brezna, ki glasno opozarja, kako uspešno dva različna šolska sistema spodbujata kritično razmišljanje ter ustvarjalno presojanje pri učencih (Tabela 39).

Tabela 39: Splošna bralna pismenost ter kritično razmišljanje in presojanje pisnega gradiva, PISA 2009.

	Bralna pismenost	Kritično razmišljanje	Trend
Slovenija	481	466	-15
	-19	-48	
ZDA	500	512	+12

Pri naših šolarjih je kritično razmišljanje najšibkejše področje bralne pismenosti; pri ameriških je najmočnejše. Pri splošni bralni pismenosti naši šolarji pomembno zaostajajo za ameriški vrstniki; na področju kritičnega razmišljanja je ta razlika orjaška.

So dosežki naših šolarjev res takšni, da jih upravičeno primerjamo z ameriški vrstniki v smislu “*pa kaj, če naši šolarji niso najboljši, važno je, da so boljši od ameriških*”? Nikakor! Takšne primerjave vodijo v izkrivljeno zaznavanje stvarnosti slovenske šole in nas odmikajo od resnega in strokovnega ukvarjanja s problemi naše šole. So škodljive distorzije. Nič več in nič manj.

